

ERDÉLYI MUNKÁS

ELŐFIZETÉSI ÁRA: EGÉSZ ÉVRE 20 KOR., FÉLÉVRE 10 KOR., NEGYEDÉVRE 5 KOR. EGYES SZÁM ÁRA 50 FILLÉR

ERDÉLYRÉSZI SZOCIALISTA PÁRT
HIVATALOS KÖZLÖNYE
MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓNIVATAL
KOLOZSVÁRT, MÁTYÁS KIRÁLY-TÉR
9. SZÁM. ☐ TELEFONSZÁM: 13-34.

Krónikás írások

Ki a felelős az ötéves vérontásért? Ki a felelős a világra zudított borzalmas pusztításért? Ki a felelős az elpusztított huszmillió emberéletért? Ki a felelős a nyomorba döntött, megötödött emberiség szenvedéseirért, fájdalmáért? Ki a felelős a háborus áldozatok, bénák, vakok, özvegyek, árvák szenvedéseirért? Ki okozta a háborút? Ennek kiderítésére vállalkozott a berlini kormány. Amint berlini tudósítások hírül hozzák, Berlinben a háborúért való felelősség megvizsgálására kiküldött bizottság a napokban kezdte meg működését. Az eddigi vallomásokból még csak azt lehet megtudni, miért nem sikerült Wilson békeakciója, miért kellett Amerikának beleavatkoznia a háborúba? Ezt pedig mi már régen tudjuk, nem erre voltunk mi kíváncsiak. Ki okozta a háborút?

A kapitalizmus Ezer-szer és milliószor állítjuk és valljuk, hogy a kapitalista érdekek idézték fel a háborút és kapitalista érdekekért folytatták a végkimerülésig menő embermészárlást. Németország és Anglia a világaralomért folytatott versengése, Ausztria-Magyarország és Oroszország a Balkán-uralomért folytatott harca, Ausztria-Magyarország balkezü Balkán- és nemzeti politikája, a francia reváns, az állandó féltékenykedések; ezek fűtötték a háboru lokomotívját, ezek idézték fel a háborút! Nem! Nem akarjuk mentesíteni a felelősség terhe alól azokat, akiknek vezetőszerep jutott a háboru megindításában. Elsősorban ők felelősek mindazért, ami öt éven keresztül történt. Ők szították a gyűlölet tüzét a népek között, ők hajtották az emberek millióit a vágóhídra, ők éhezettették és kinczták az emberiséget öt éven át! Lakolniuk kell az emberiség ellen elkövetett bűntettükért, hogy elrettentő példaképpen álljanak a jövő nemzedék előtt.

De ami most Berlinben történik, az a játék, amit ott csinálnak, nem ebből a szellemből indul ki. Nem azért vonják felelősségre a háborus bűnösöket, amiért megindították a háborút, hanem azért, amiért elvesztették a háborút és Németország egy rossz békét volt kénytelen aláírni. És ugyanez történik a többi legyőzött államokban is. Ha másképpen fordult volna a kocka, akkor talán máshol csinálnák ugyanezt a játékot. A háboru épp olyan nagy bűntett az emberiség és civilizáció ellen, ha megnyerik, mintha elveszitenék és egyformán kell lakolniuk mindazoknak, akik a háboru megindításában részesek voltak.

Mondjuk, hogy ez így történnék. Sajnos, azonban még mindig fejünk fölött lebeg a jövő háboru fekete réme és egy lépést sem tettünk az örökké felé. Mert csak a bűnösöket büntettük meg, de az okokat még nem szüntettük meg ezzel. Csak hogy most elülről kezdődik a játék.

Az angol-amerikai tőke, miután legyűrte legnagyobb ellenfelét, ismét munkához látott. S ez nem fog jóra vezetni!

A kapitalizmus állandóan új piacot keres a maga számára, hogy terményeit elhelyezhesse és állandó harcot folytat, hogy uralmát kiterjeszthesse olyan területek fölött, amelyek még kiaknázatlanok. A kapitalizmus nem tudja az örökkéjét megvalósítani, ne higgyetek benne emberek!

Wilson agyalágyult — ezt írják az újságok, erről beszél mindenki. Gondolta ezt még egy évvel ezelőtt? Wilson, a békeangyal, a Messiás, az elnyomott, szenvedő emberiség minden reménysége, akinek nevére mindenki áhitattal gondolt. Wilson agyalágyult. Mennyire változott a világ egy esztendő alatt. Tizenkét hónappal ezelőtt istenítették, dicsőítették. Tőle várta az emberiség a világbékét, a szabadságot. Ma elfordult tőle mindenki. Agyalágyultnak és hülyének tartják azokat, akik még tegnap imádták és tőle várták a megváltást. Bolondnak mondják ma azokat, akik tegnap még tisztelték. A wilsoni elvek — mint a szappanbuborék — szertefoszlottak. Ki beszél ma a wilsoni elvekről? A 14 pontról? Senki. Álmessias volt Wilson is, mint annyi más. Mi sokkalta kiméletesebbek vagyunk Wilsonnal szemben. Nem mondjuk, hogy agyalágyult, nem fogjuk rá, hogy hülye, vagy bolond. Mi nem hittünk sohasem abban, hogy Wilson egymaga képes legyen az emberiségnek visszaadni a békességet, a boldogságot.

Csak följegyezzük. Nem fűzünk hozzá kommentárt. Október 30-án volt egy éve annak, hogy Budapesten megalakult Károlyi Mihály forradalmi kormánya. Tisza Istvánt meggyilkolták. Károlyit mindenki ünnepelte, őszirózsákat hintettek a lábai alá. Egy év után Tisza István emlékezetének ünnepélyeket rendeznek, Károlyi bíróság elé akarják állítani, a szocialistákat ismét üldözik.

Munkásbiztosítás reformja

Földmunkások a munkásbiztosító pénztárban

A kormányzótanács XII. sz. dekrétuma a munkásbiztosítás terén némi változtatást tett. A szűkszavú rendeletet még többrendbeli végrehajtási rendelet fogja követni, melyben ismét újabb változtatások lesznek. Egyelőre a már kibocsátott rendeletet ismertetjük.

A Kerületi Munkásbiztosító Pénztár címe ezentúl „Cassa cercuala pentru asigurările sociale” lesz, amit teljes magyarsággal „Kerületi Szociális Biztosító Pénztár”-ra fordíthatunk le.

Akik eddig kötelezően biztosítva voltak betegség és baleset esetére, azok ezentúl is biztosítva maradnak. Kiterjeszti azonban a biztosítási kötelezettséget betegség és baleset esetére a következő kategóriákra:

1. Minden gazdasági munkásra és gazdasági (külső) cselédre (beleértve az erdői munkásokat és a vízi munkálatoknál alkalmazottakat is), továbbá
2. a dohánygyári;
3. a vállalati betegsegélyezőknél és
4. a bányatársuladéknál biztosított (bányamunkás) alkalmazottakra.

E kiterjesztés folytán megszűnik a Gazdasági munkás- és cselédszegélyező pénztár (amelyet a munkások kolduspénztárának neveztek), a bányatársuladé, továbbá a vállalati és dohánygyári betegsegélyzők. Mindezek hatásköre a „Kerületi Szociális Biztosító Pénztár”-akra száll át. A tagok szerzett jogai a Gazdasági munkás- és cselédpénztárral, valamint a Bányatársuladékkal szemben továbbra is megmaradnak és evégből a régi tagoktól további befizetések is követelhetők.

A budapesti Országos Központi Betegsegélyező és Balesetbiztosító Pénztár helyét és hatáskörét egy Központi Szociális Biztosító Pénztár fogja elfoglalni, melyet most szerveznek.

Kiterjeszti a rendelet a biztosítási kötelezettséget azzal is, hogy az élvezeti fizetés vagy bér egyáltalán nem akadályozza annak, hogy valaki betegség, vagy baleset esetére biztosításra kötelezve legyen. Lehet tehát valakinek akár 25000 K, vagy több fizetése is, azért kötelezően biztosított marad.

A biztosított értékhatár betegség esetére évi 14.400 K (napi 48 K), baleset esetére 4800 K (napi 16 K). Akinek ennél több a fizetése, annál a többletet nem veszik figyelembe, vagyis úgy tekintik, mintha 14.400 K, illetőleg (balesetnél) 4800 K fizetése volna s így a legmagasabb napibérosztályba, a X-ikbe tartozik.

A napibérosztályok megállapításánál nemcsak a törzsfizetést, hanem az összes mellékjárandóságokat is figyelembe veszik.

Akiknek öt, vagy ötnél több gyermekük van és egyszerre legalább három keresetnélküli gyermekük tartásáról gondoskodnak, a maguk részéről mentesek a járulék fizetése alól.

Ezentul tíz napibérosztály lesz. Minden osztályra egy átlagos napibér van megállapítva és pedig

I. napibérosztályba tartoznak: akik	3 K-ig
II.	5
III.	10
IV.	14
V.	18
VI.	22
VII.	26
VIII.	32
IX.	40
X.	48

vagy annál több keresettel bírnak.

Ezen átlagos napibérosztályok alapján történik a betegsegélyző járulék kirovása, amely továbbra is 4% marad s így fizetendő az

I. osztályban napl	10 fill., heti	56 f.
II.	20	1K 20 f.
III.	38	1 " 24 "
IV.	56	3 " 36 "
V.	76	4 " 80 "
VI.	94	5 " 60 "
VII.	112 K	6 " 22 "
VIII.	140	8 " 40 "
IX.	168	10 " 08 "
X.	206	12 " 32 "

Ez összegek 60%-a az élvezett táppénz, mely lesz tehát ezentul:

I. osztályban napl	1 kor. 20 fillér,
II.	2 " 40 "
III.	4 " 80 "
IV.	7 " 20 "
V.	9 " 60 "
VI.	12 " — "
VII.	14 " 40 "
VIII.	18 " — "
IX.	21 " 60 "
X.	26 " 40 "

A járulékokat tehát ezentul is a munkádó és munkás egyenlő arányban fizetik.

A régi törvény egyéb fontosabb rendelkezései érintetlenül maradnak.

Látjuk mindezekből, hogy lényeges javítás csupán a biztosítási kötelezettségnek a gazdasági munkásokra kiterjesztésével történt. Biztosítást akkor, időelőtti rokkantság és munkanélküliség esetére ez a rendelet nem ismer. Hogy a gazdasági munkások biztosítását nem-e fogja a kibocsátandó végrehajtási rendelet mégis korlátozni, az még kérdés. A szükséges rendeleetet részletesen csak a végrehajtási rendelet kibocsátása után méltathatjuk. Addig is tájékoztatni kívántuk elvtársainkat, hogy a fizetendő járulékok és táppénzek felől kétségeik ne legyenek.

A rendelet különben már 1919 október 11-én életbe lépett, bár a végrehajtási rendeletek nem jelentek meg. Kötelezettségek és jogok október 11-től kezdve az új rendeletek szerint járnak.

Maniu Gyula programbeszédéből

Maniu Gyula, az erdélyi kormányzótanács elnöke Gyulafehérvárott, ahol képviselőnek jelölték, programbeszédet mondott, melyet kivonatolva közlünk olvasóinkkal.

Maniu az üdvözlő és általánosságban mozgó bevezetés után a következőket mondta:

"A szuverénitást nem jelent elnyomást"

"Nagy-Románia megalakult. Ez olyan tény, melyben senki sem kétekedhet, de ez nem elégséges. Hogy boldoggá tegyük ezt az országot, dolgoznunk kell, ismerve azokat a nagy problémákat, melyeket meg kell oldanunk."

Nagy-Románia belső életében két fő probléma vár megoldásra: a román

nemzeti egység teljes megteremtése és a szociális igazságosság biztosítása.

A román nemzeti egység megteremtésére el kell románosítani az állami intézményeket abban az értelemben, hogy a román nyelv mindenütt elfoglalja az állami nyelv helyét. Az állami intézményeknek ez az elnemzetesítése a román nép szuverénitásától folyik; de minden erővel hangsúlyoznom kell, hogy a szuverénitást nem jelent elnyomást. A román nép szuverénitásának eszméje nincs ellenmondásban a demokrácia elveivel és azoknak a népeknek a szabadságával, melyek ezen a területen laknak. Ez a szuverénitást, ahogy mi értelmezzük, magában foglalja a más nemzetiségek legszélesebb körű oltalmát.

Mi úgy fogunk cselekedni, hogy senkinek se legyen oka keseregni, hogy üldöztük, mert más volt a vallása, más a nyelve, mások a szokásai, mint a mieink. Mi fájdalmas tapasztalatok árán megtanultuk, hogy mit jelent az elnyomtatás és a szabadságtól való megfosztottság. Nem akarjuk, hogy mások a mi cselekedeteink folytán elviseljék azokat a szenvedéseket, melyeket mi végig szenvedtünk!

Minden itt lakó nemzetiségnek és minden vallásfelekezetenek meg lesz a szabadsága és ugyanúgy élvezheti az állam védelmét, mint mi.

De a román nyelvnek, a román gondolatnak, a román kultúrának be kell vonulnia az állam összes intézményeibe, ami nem akadályozza meg a többi nemzetiségét, hogy a saját nyelvvel éljen és a kultúráját fejlessze.

"Szociális igazságosság"

Másrészt a szociális igazságosságot a felet kifejezett szabadság alapján olyan formában kell mindenki számára biztosítani, hogy megkapva jogát és szabadságát, ne tudja gyöngíteni és elnyomni a szomszédját.

Ilyenformán segíteni fogjuk a gyönge és oltalmunkra méltó polgárt, hogy föl-emelkedjék és segíteni fogjuk az erőset, hogy jogos befolyását megőrizze, de nem a gyönge kizsákmányolásával és azon szociális erők elfogyasztásával, melyek a produktív munka alapján, melyet az emberi társadalom javára végeznek, részt akarnak vállalni a szociális egyensúlyban és az állam életében.

"A legteljesebb demokrácia"

A modern állam nem a polgárokra rákényszerített szervezet, hanem a polgárok összességének és együttes akaratának kifejezője. Ebből következik, hogy az államnak kötelessége megvédeni a gyönget az erősebb kizsákmányolásával szemben és megengedni az erősebbnek, hogy erejét kifejtse, anélkül, hogy a gyöngebb fejlődését megakadályozza. És hogy ezt az eredményt el lehessen érni, meg kell teremteni a legteljesebb demokráciát, amely a szociális igazságosság ünnepléses beiktatásával biztosítja a társadalmi egyensúlyt.

A szociális igazságosságnak a közterhek megosztásában is meg kell nyilvánulnia. A véres világháborús határtalan nyomort hagyott hátra, melynek orvoslására be kell vezetni a progresszív adókat, meg kell adóztatni a háborus nyereségeket s az államnak részeseenie kell a nagy magánvállalatok nyereségében.

Az államnak meg kell oldania a munkának a tőke nyereségében való részesedésének a problémáját, ami náunk, hol még nem fejlődött ki a nagyipar s így már elejétől kezdve jó utra terelhető, sokkal könnyebben megvalósítható, mint a már kifejlődött nagyipari államokban."

Maniu Gyula programbeszédében demokráciát ígér. Sajnos azonban nem tudjuk, meddig kell még várniunk.

Munkában a hazugságyár

Megindult a hajsz

"Erdélyi Vasutas Szövetség ellen"

A vasutigazgatóság Kolozsvárra költözésével egyidejűleg Kolozsvárra jött az Erdélyi Vasutas Szövetség is. Ez ugyilát-szik sokaknak szemet szurt és mindjárt a Szövetség ideköltözése után a legképtele-nebb hajsz indult meg ellene. Először csak titokban kezdtek a Szövetség ellen áskálódni, majd később már nyílt táma-dásba mentek át. Ennek a csunya hajszá-nak tudható be az is, hogy — mint érte-sülünk — a Szövetség elnöke ellen fegyel-mit akarnak indítani. Bennünket ez egy-általán nem lep meg, mi végig jártuk már egyszer ezt az iskolát.

Azoknak a hazug híreknek az ellen-súlyozására, melyek a napokban kerültek forgalomba, a Szövetség titkársága az alábbi nyilatkozatot adta ki:

Nyilatkozat.

Egyidejűleg a Vasutasok Szövetségé-nek Kolozsvárra költözésével a zavarosba halászó „sötét lovagok” egész raja való-ságos rémhírekkel és ócska mesékkel árasztják el a várost, sőt a hatóságot is félreakarják vezetni. Utón-uttfélen mesélik, hogy a kolozsvári vasutasok sztrájkba akarnak lépni, mivel nem kapták meg a fizetésjavítást. Ezzel szemben áll az,

1. hogy a Vasutasok Szövetsége már hónapokkal ezelőtt és most is tárgyaláso-kat folytat a közlekedésügyi miniszterium-mal és a C. F. R. igazgatóságával, ahol kellő megértéssel tárgyalunk, sőt már meg is jelent egy rendelet, mely részben kéréseinket teljesítette. Sőt mondhatjuk, — mint illetékes helyről értesülünk —, hogy a státuszrendezés is munkában van.

2. Kolozsvár vasutasainak van annyi sütni valójuk és nincs szükségük, hogy sztrájkba lépjenek,

De egyáltalán erről szó sem lehet a mai helyzet és körülmények között.

3. A Vasutas Szövetség kijelenti, hogy Kolozsvár és egyáltalán az összvasutasság sztrájkra nem is gondol és nem is fogja megcsinálni, mert erre nincs szüksége.

4. Kijelentjük, hogy azok, akik a ha-tóságot és a közvéleményt félreakarják ve-zetni, közönséges szélhámosok, stréberek, akik zavart szeretnének teremteni, mivel úgy látszik ez az éltető elemük. Ezek a társadalom hiénái és így mint államra és a közre veszedelmes elemeknek, retesz mögött volna a helyük.

Ezeket szükségesnek tartottuk kije-lenteni a köz és az elvtársaink megnyug-tatására.

Az Erdélyi és Bánáti Vasutasok

Szövetsége megbízásából:

Hoffer Géza,
elnök.

Ioan Groza,
k. p. titkár.

Ezekre a dolgokra a közeljövőben még visszatérünk.

Munkások! Munkásnők!

Olvassátok és
terjesszétok az

Erdélyi Munkást

Az Erdélyi Munkás papírja

Az „Erdélyi Munkás“ mult heti számát, minden igyekezetünk dacára, rossz és olvashatatlan papírra voltunk kénytelenek nyomtatni. Ennek egyszerű oka az, hogy az „Erdélyi Munkás“ részére hónapokkal ezelőtt kiutalt papírt mindezekig nem kaptuk meg, bár az árát is már régen befizettük, abban a reményben, hogy majd idejekorán megkapjuk a minket megillető papírmennyiséget. Különös, hogy addig, amíg más lapok részére elküldték a papírt, nálunk teljesen megfeledeztek.

Az „Erdélyi Munkás“ szocialista lap, szocialista munkások írják és szocialista munkások olvassák. Minden betűje, minden sora a munkásság érdekében íródik. Sokan vannak, akiknek ez nem tetszik, akiknek vörösposztó az „Erdélyi Munkás“ minden egyes száma. De ezzel mi nem törődünk. Nyílt kártyával játszunk. És bármi is történjék, nem fogunk egy percig sem kétségbe esni és tovább fogjuk folytatni azt a munkát, amit megindítottunk. Az „Erdélyi Munkás“ a munkásság lapja és megvagyunk győződve róla, hogy a munkásság minden erejével támogatni fog bennünket becsületos munkánkban.

Ha nem adnak papírt, úszoraon fogjuk beszerezni papírszükségletünket, de az „Erdélyi Munkás“-nak nem szabad egy percig sem szünetelnie, sőt minden igyekezetünkkel azon kell legyünk, hogy az „Erdélyi Munkás“-t minél előbb napilappá tehessek.

Az elvtársakhoz fordulunk, hogy ebben a munkánkban segítségünkre legyenek. Adják össze filléreiket az Erdélyi Munkásalapra, gyűjtsenek előfizetőket az Erdélyi Munkás részére!

Ezt kérjük az elvtársaktól és hisszük és reméljük, hogy az elvtársak minden áldozatot meghoznak a pártlap érdekében.

Az angol munkásegyletem

Az iskola című cikkünkben foglalkozva a szocialista iskola kérdésével, megírtuk, hogy ez az eszme nem új keletű és hogy Angliában már 1899-ben létesült az első munkásegyletem. Ennek a munkásoktatásnak egyik igen fontos szervéről egy angol polgári folyóirat nyomán a következő képet adjuk:

Angliában a szocialista pártok következetes és allandó törekvése, hogy a szocializmus tudományos tanait, a szocialista propaganda eszközeit és harcmódjait a jövő szocialista nemzedékbe céltudatos és rendszeres oktatás útján neveljék és olisák bele s ez a törekvés oly sikereket ért el máris, amelyek a munkásmozgalmak eddigi képét egészen megváltoztatták s új és hatályosabb fegyvereket adtak a gazdasági föl-zabadulásukért küzdő tömegek kezébe. Csak egy tekintetet kell vetnünk az utóbbi évek sztrájkjaira s meggyőződhetünk, hogy ma már a munkásszervezetek fegyelmessége, öntudatos egységes fellépése az intelligencia akkora fokát árulja el, amint eddig nem lett volna lehetséges. Mindezen tényezőknél döntő szerepük volt a legutóbbi nagy sztrájkok sikerében is.

Első feladat volna azonban a cél elérésére a munkásegyesületeknek egy új típusát

teremtteni meg. Ez oly embereket követel, akik különös képzettséggel rendelkeznek a mozgalom irányítására és vezetésére. A régifajta agitátorok típusa elhalt, erős támadásaik és kirohanásaik nem voltak elegendők arra, hogy a tömeggel megértessék azoknak az erőknek a sokféleségét, melyeken a modern társadalom alapjai nyugosznak, különféle osztályérdekeikkel.

Új és külön e célra képzett egyéniségekre volt tehát szükség, akik határozott célokra tudják összpontosítani törekvéseiket, akik a gazdasági és társadalmi problémák terén jártasok. Csupa technikai előkészület erre nem volt elegendő, ez legfeljebb csak arra volt jó, hogy jobb munkásokat képezzen belőlük. De bármilyen idején kevés hasznukat lehetett venni.

Az alkalom erre is megjött, mikor Oxfordban megnyílt az első munkás-egyletem. Két amerikai, Walter Vrooman és dr. Charles Beard alapították ezt az úgynevezett Ruskin-kollégiumot 1899-ben. Dennis Hirdet állították az élére. Tulajdonképpen az idealista buzgalmu Vroom volt a szellemi vezető és intéző, ő jelölte ki a tanítványokat s ő alakította meg az intézet igazgatására hivatott tanácsot. Célját akkor így körvonalazta: „Olyan embereket szemelünk ki, akik eddig megelégedtek azzal, hogy csupán gáncokat szőjanak társadalmi intézményeinkre, mi ehelyett megtanítjuk őket, hogy hogyan alakítsák át ezeket az intézményeket, úgy, hogy az azokkal való handabandázás helyett megkezdik a módszeres és tudományos munkát a világ meghódítására.“

Sajnos azonban, Vroomant és Beard dr.-t Amerikába szólította vissza hivatása s az előbbi anyagi tönkrement és halála megfosztotta az intézetet legerősebb támogatól. Az iskola magára maradt hagyatva. Egyideig magánosok áldozatkészsége segítette ki a zavarokból, rövid idő múlva azonban teljesen a szakszervezetek veze alá került, ők adakoztak fentartására, ők jelölték ki tagjaik közül a legalkalmasabbakat az intézetben való kiképzésre. Tizenkét év lefolyása alatt így a Ruskin College majdnem 500 ifjunak nyújtott teljes tudományos kiképzést a társadalmi és gazdasági tudományokban s azonkívül mintegy 8500 munkás és munkásnő nyert általa levélbeli uton oktatást. De ez nem minden; azonkívül ezekben és ezekben gyűjtotta föl a magasabb művelődés vágyát s számos esetben kezdett akciót arra, hogy tette serkentse a munkásságot helyzete javításának kivívására.

A Ruskin College-ben oktatott ifjak, azonkívül, hogy a munkásmozgalmakban való tetteges vezetői szerepre képezteinek ki, abban az előnyben is részesülnek, hogy a munkásság által fentartott intézetben lakhatnak. Elméjüket a történelem és a társadalmi fejlődés alapos tanulmányozása fejleszti ki. Közgazdasági téren szerzett ismereteik képessé teszik őket arra, hogy az ipari törvényhozás minden ágában tájékozódást szerezzenek. A közigazgatási jobba nyert áttekintésük révén a közhatalóságok ügymenetébe találnak módot a bepillantásra, végre a politikai tudományok beavatják őket az államkormányzat minden részletébe.

De az egyetemi képzés másnemű előnyeiben is teljes mértékben osztoznak. Sokan két évi kurzus után politikai és közgazdasági diplomát nyernek el a rendes egyetemeken. Eddig még minden hallgató eredményesen fejezte be tanulmányait, néhány pedig egyenesen kintüntetéssel.

(Vége következik.)

Lapkezelőinket felhívjuk, hogy elsá-molásaikat a hetenkint visszamaradt lapok feltüntetésével küldjék meg. Ha tizszázaléknál több lap marad vissza, úgy távirat útján rendeljék azt le. A pénzt bank útján utalják át avagy postautalványon küldjék be.

Erdélyi Munkás-naptár

Az Erdélyi Munkás-naptár érdekében megindított agitáció máris szép eredményeket tud felmutatni. Egész Erdélyből százával érkeznek a megrendelő és érdeklődő levelek. Miután nem áll módunkban mindenkinek külön-külön válaszolni, értesítjük az érdeklődő elvtársakat, hogy a naptár árát mindezekig nem állapítottuk meg. Addig, amíg nem tudjuk, hogy hány példányban fog megjelenni a naptár, nem lehet az árát megállapítani. Minél több előjegyzés lesz, annál olcsóbban tudjuk adni. De már előre is biztosíthatjuk az elvtársakat, hogy a legminimálisabb árat fogjuk megszabni.

Ezért kérjük lapkezelőinket, hogy a legrövidebb időn belül jelentsék be nekünk, hány naptárt tudnak az elvtársak között elhelyezni.

Egyben kérjük az összes csoportokat küldjék el a szükséges adatokat, hogy a naptár idejében megjelenhessen.

A szerkesztő-bizottság.

SZAKMOZGALOM

Felhívás

az erdélyi és bánáti famu- építő- és ácsmunkás, cipész és bőrmunkás, szabó és textil, kereskedelmi, magán- és technikai alkalmazott, vegyészeti, közlekedés, bányászati, élelmezési és borbélymunkások szakszervezeteihez.

Az erdélyi és bánáti szakszervezeti tanács elhatározta, hogy november és december hó folyamán a fentnevezett szakmákat a központosítás kerestülvitelére kongresszusra összehívja.

Idő és hely a kongresszusok megtartására, idejében közölve lesz.

A szakszervezetek választmányai felkérletnek, hogy a csoportok ügykezelését hozzák rendbe, az előkészületeket tegyék meg és minden adattal elszerezve jelenjenek meg a kongresszuson.

A szakszervezeteket felhívjuk, hogy egyik vezető elvtársnak a pontos címét a szakszervezeti tanáccsal közölni sziveskedjenek, hogy a legfontosabb részleteket levél útján közölhessük.

Olyan községekben, vagy ipar-telepeken, hol még nincsen szervezet, kérjenek a Szakszervezeti Tanács titkárságától felvilágosítást.

Szocialista üdvözléssel:

A Szakszervezeti Tanács titkársága

Rosenanger 14, Sibiu.

.....

Bányász-kongresszus. Az erdélyi és bánáti bányász- és kohómunkások szövetsége december 7. és 8-án rendkívüli közgyűlést fog tartani. A közgyűlés helye és napirendje később lesz megállapítva.

Termelőszövetkezeti mozgalom. A kolozsvári szervezett szabómunkások egy régi vágyukat akarták megvalósítani: a termelőszövetkezetet. Ámde a körülmények hatása folytán az akció megfeneklett. — Ugyanis a szövetkezet részére megfelelő

lakást, illetve fizethelyiséget semmi módon sem lehetett kieszközölni a lakáshivaltól. De tekintettel a termelőszövetkezet szociális céljaira, a kolozsvári szervezett szabómunkások kész terveikkel, vasakarokkal és kitarítón várják azt a pillanatot, amikor a lakásvizonyok enyhítése folytán megfelelő helyiséghez juthatnak s így régi vágyukat megvalósíthatják. Mert nem szabad szem elől téveszteni azt, hogy mily óriási fordulatot váltana ki a megvalósítás egy a szabóiparban, valamint a szabómunkás életében. A megrendelő olcsóbb és jobb ruhához, a szabómunkás pedig ugyanakkor kevesebb munkaidő (8 óra) mellett embe-
rbb megélhetéshez juthatna.

HIREK

— Wilson levelet írt. A „Temps” jelenti Washingtonból: Wilsonnak az a levele, amelyet Lane az ipari értekezleten felolvasott, az elnöknek bizonytalan ceruzavonásokkal betegágyán odavetett aláírásával van ellátva. A levél a következőket mondja:

— Vajon el kell-e ismerelnünk azt, hogy a háború szelleme és módszere nélkül semmiféle ipar nem lehetséges? Ez elviselhetetlen kilátás volna és nemzeti katasztrófát okozna. Az értekezletnek szem előtt kell tartania, hogy a közönség elvárja, hogy az értekezlet addig együttmaradjon, amíg nyilvánvalóan ki nem derül, hogy azok a férfiak, akik munkások és azok a férfiak, akik az amerikai ipart vezetik, annyira különböző uton járnak, hogy mind a együttműködésre irányuló fáradozás meghiusulásra van kárthatva.

— Interparlamentáris konferencia. 1914 óta először ült össze Genében az Interparlamentáris tanács Weerdele lord elnöke alatt. A tanács a Népek Ligáját, mint az emberbaráti célok egyedüli reményességét, üdvözölte. Legközelebbi ülését a konferencia 1920 nyarán Stockholmban fogja megtartani.

— Amerre földet osztanak. Az amerikai kormány Louisiana államban olasz földműveseknek hatalmas földterületeket bocsátott díjtalanul rendelkezésre.

— Vita az osztrák kormányprogramról. Bécsből jelentik: A nemzetgyűlés ma kezdte meg a vitát az államkancellár és a pénzügyi államtitkár nyilatkozatai fölött. A vitának főtárgya a koalíciós program, amelyet a szociáldemokraták és keresztényszocialisták védnek, a nagynémet szónokok azonban lenézően bírálnak. Straffner kijelenti, hogy a nagynémeteknek az új kormány iránt nincs bizalmuk. A régi kormánnyal szemben nem hallgatják el azt a szemrehányást, hogy a Németországhoz való csatlakozásnak kellő időpontját elmulasztották. Bauer szerint a szociáldemokraták azt követelik, hogy a kormány demokrata, igazán köztársasági politikát kövessen. Ma, amidőn Ausztria előtt elvágják a csatlakozás útját, nem marad más választás: Ausztria rendezkedjék be ennek megfelelően. Helytelenül, hogy a vagyonkezletmáni a német mintát követik és objektív módszert követel, amely megadja az államnak a lehetőséget, hogy ne csak bankjegyeket és hitelleveleket, hanem más ér-

tékeket, így bankrészesedéseket, jelzálogokat, aranyat, ékszert, stb. is követelhesen. Friedmann polgári demokrata a munkástanácsok tulkapásai miatt panaszkodik. Gürler keresztényszocialista megállapítja, hogy a keresztényszocialisták csak az állam érdekében és nem pártpolitikai okokból csatlakoztak a koalícióhoz. A vitát kedden folytatják.

— Nem lesz prostitúció Cseh-szlóvák országban? A nemzetgyűlés elfogadott egy határozati javaslatot, mely szerint a nyilvános prostitúció szigorúan ellenőrzik, mely célból az összes szállodák szigorú ellenőrzés alá kerülnek. A rendőrségnél az erkölcsi felügyelet részére inspekciók létesítenek. A prostituáltak számára menhely létesítenek, ahol jelentkező kötelesek és a nemibetegek gyógykezeltenek.

— Rossz hírt a háború. Berlinből jelentik, hogy a birodalmi tanács legutóbbi ülésén foglalkozott Németország pénzügyi helyzetével és megállapította, hogy Németország összes adóssága százhetvenkét milliárd és 1920 április elsején, amikor igénybe vette a rendelkezésre álló összes hiteleket, kétszáznegyven milliárd lesz. A háború előtt Németország adóssága öt milliárd volt, a háború óta közel kétszáz milliárd márkával emelkedett, az előadó, amikor előterjesztette ezeket az adatokat, figyelmeztette a birodalmi tanácsot, hogy Németország pénzügyi helyzete rendkívül komoly, a pénzügyminiszter képviselője pedig közölte a tanácsal, hogy a miniszter a legközelebb fogja ismertetni Németország pénzügyi helyzetének szanálására irányuló terveit.

A fogyasztási szövetkezet

A kolozsvári szakszervezetek a munkásság gazdasági helyzetének javítása céljából egy nagyszabású fogyasztási szövetkezet felállítását határozták el. A tisztességtelen üzérkedés oly arányokat öltött az utóbbi időben, hogy többszörös úszoraáron kell beszereznünk azt, amihez egyesített tőkével sokkal olcsóbban és jobb minőségben is hozzájuthatunk. Felhívjuk ezért városunk minden fizikai és szellemi munkását, hogy mindannyian tehetségükhöz mérten saját érdekükben vegyenek részt a szövetkezet létrehozásában. A szövetkezet célja — hasonlóan azokhoz a munkásszövetkezetekhez, melyek minden nagyobb ipari városban már évek óta tagjainak legnagyobb meglepedésére működnek — legszükségesebb létfenntartási cikkek (u. m. fa, liszt, fűszer, zsír, hus stb.) beszerzése, hogy tagjai kiuzsorázását lehetlenné tegye.

Egy részleg kibocsátási ára 200 korona, melynek első részlete (50 korona) a belépési nyilatkozat aláírásával egyidejűleg lefizetendő, míg a fennmaradt 150 korona 5 héten belül legkevesebb 30 korona heti részletekben kiegyenlített. Jegyezni lehet az üzemek bizalmi-férfiainál, a szakszervezetek megbízottainál és a Munkás-Otthonban délután 5—7 óráig.

Gondoljanak az elvtársak csak vissza a tavaly télen átéhezett napokra. Ha ezt elakarjuk kerülni, a jövőben föltétlenül magunk kell, hogy a munkásság éljelme-

zéséről és faellátásáról gondoskodjunk. Ezt másképpen elérni nem lehet, csak úgy, ha felállítunk egy fogyasztási-szövetkezetet, mellyel lehetlenné tesszük a munkásság kiuzsorázását, de egyben biztosítsuk a szövetkezeti tagok éljelmezését is.

A szövetkezet megalakulásától már csak hetek, esetleg napok választanak el. Minden munkásnak kötelessége résztvenni a szövetkezet létrehozásában, aki nem akarja családját a tél nyomorának kitenni.

TŐKE ÉS MUNKA

Nem emeltek a kolozsvári borbélymesterek, de azért mégis emeltek. Nem tévedésből, hanem szándékosan irtuk e címet. A kolozsvári borbélymesterek természetesen emeltek, most már titokban, bár csak a néhány héttel ezelőtt tették szent fogadalmat a prefekturán, hogy nem fogják emelni. Nem, az Istenért sem fogják emelni, mert ezt nem bírja ki a közönség és akkor mindenki sajátkezűleg borotválkozna. És akkor mi lesz a borbély- és fodrásziparral? Ezt a fogadalmat még abban az időben tették a nyájas borbélymesterek, amikor a borbély- és fodrászmunkások mindenáron megakarták szabadulni a borralalónak elkeresztelt kórház-fülszobáktól. Olyan hangon beszéltek akkor a mesterek, hogy mindenkinek, aki ott volt abban a teremben, megpuhult a szíve és nem is tudunk olyan kemény szívet — kőszívet — elképzelni, ami ne lágyult volna meg azoknak a humanizmusistól áthatott szavaknak a hallatára. Szinte sírásra fakadt mindenki. És ez hatott aztán. Mit tagadjuk? A mesterek szavai nagy hatással voltak a munkások megbízottaira s ment minden, mint a karikacsapás. Elmentek a borralaló elfűlését. Engedményeket tettek a munkaidő kérdésében és a végén volt néhány pont, amiben ne engedtek volna valamit. Azonban, dacára minden engedménynek, nem lehetett megegyezni a mesterekkel. Ez azonban egy csöppet sem aggasztotta a mestereket. Gondoltak egyet és kettő lett belőle. Ugyanis szemszurásból egy-két munkásnak kitörölték a szemét egy pár koronával, úgy gondolván, hogy aztán minden rendben lesz, de ezzel egyidejűleg felemelték a kiszolgálási árakat. Csöndben, zajtalanul végezték ezt a műveletet. Mindenesetre forcsának találjuk, hogy azon a címen utasították el munkásaikat, hogy nem akarnak emelni és a végén mégis emeltek. A mester urak ne gondolják, hogy ezzel minden rendben van, mert a munkások nem látják még megoldva a kérdést. S a közönség sem látja szívesen az állandó áremelést. Ezért mi jóakarattal tanácsoljuk a mestereknek, ne csináljanak ilyen félmunkát, mert ez előbb-utóbb megbosszulja magát.

FELELŐS SZERKESZTŐ: RUSS GYÖRGY
Az erdélyrészi szociálisták párt tulajdona.

Öntudatos munkás csak munkáslapot vesz, olvas és terjeszt!

Ha finom cukorkát akar, kérjen Melissát!

Szolid kiszolgálásáról és olcsó árairól előnyösen ismert

SZABÓ JENŐ

női divatáruháza,
Kolozsvár, Wesse-
lényi Miklós-u. 5.

Teljes választékban
megérkeztek a leg-
ujabb férfi és női
angol szövetség-
ságok.....